

Valtionavustus kirjastojen alueelliseen ja paikalliseen kokeilu- ja kehittämistoimintaan: Aikuisten lukutaitotyön kehittäminen

Hyvapltk 30.09.2025 § 80
268/02.05.01.01/2025

Valmistelija

kirjastopalvelujohtaja Anna-Elina Häkkinen p. 0444970410

Aluehallintovirasto myöntää valtionavustuksia kirjastojen alueelliseen ja paikalliseen kokeilu- ja kehittämistoimintaan. Kirjastojen avustusten hakuaika vuodelle 2026 on 7.10.- 10.11.2025 klo 16.15. Aluehallintovirastot tekevät alueensa avustuspäätökset maaliskuussa 2026.

Aluehallintovirastot myöntävät valtionavustusta yleisten kirjastojen palvelujen ja toimintamuotojen kehittämiseen. Avustukset ovat harkinnanvaraisia. Avustus voi kattaa enintään 80 prosenttia hankkeen toteutuneista kokonaiskustannuksista.

Avustusten tavoitteena on lisätä kaikkien osallisuutta kulttuuriin ja parantaa eri väestöryhmien osallistumismahdollisuuksia. Hankkeiden toivotaan edistävän kaikenikäisten hyvinvointia, osallisuutta ja lukutaitoa. Haemme valtionavustusta seuraavaan kokonaisuuteen: Lukemisen edistäminen kansallisen lukutaitostrategian linjausten mukaisesti.

Tavoite:

Haemme avustusta yhdessä Utajärven ja Tyrnävän kuntien kanssa aikuisten lukutaitotyön kehittämiseen. Muhoksen kunta toimii hankkeen hallinnoijana ja kaikkien kuntien kirjastopalveluista vastaavat henkilöt hankkeen ohjausryhmänä. Tavoitteena on saada aikuisten lukutaitotyöstä suunnitelmallista ja tavoitteellista. Kohderyhmänä on kaikki 18 vuotta täyttäneet kuntalaiset.

Vanhemmat lukevat aiempaa vähemmän ja yhä harvempi vanhempi pitää lukemisesta. Vanhempien lukemisen vähentyessä pelkona on, että lapsi ei saa lukevan aikuisen mallia. Aikuisen malli on tärkeä, koska se vaikuttaa lapsen lukutaidon kehitykseen.

Hankesuunnitelma:

Palkataan vuodeksi kokoaikainen hanketyöntekijä, joka tekee kolmelle kunnalle suunnitelman tavoitteelliseen aikuisten lukutaitotyöhön. Suunnitellaan ja kokeillaan lukupiirejä, kirjavinkkauksia aikuisille, kirjailijavieraita, kirjaston palvelujen esittelyä, jalkautumista palvelutaloihin, erilaisiin tapahtumiin ja kokoontumisiin yms. Kartoitetaan miten tavoittaa asiakkaita, jotka eivät käytä kirjaston palveluja, mutta hyötyisivät niistä. Kokeillaan kirja ystävälle palvelun käynnistämistä, kehitetään kotipalvelua, markkinoidaan kirjaston palveluja, tehdään vinkkilistoja.

Hankkeessa luodaan yhteistyöverkostoja työllisyyspalveluihin, eläkejärjestöihin, yhdistyksiin ja palvelutaloihin. Osallistetaan asiakkaita palvelujen kehittämisessä. Lisäksi kehitetään Muhoksen, Utajärven ja Tyrnävän kirjastojen välistä yhteistyötä. Kirjastoilla on lyhyet välimatkat ja paljon samoja asiakkaita. Järjestetään myös vanhempainilta lukevan aikuisen mallin merkityksestä, johon pyydetään joku asiantuntijavieras.

Budjetti:	
Hanketyöntekijän palkkakustannukset	37 500
Asiantuntijavieraiden palkkiot	3000
Matkakustannukset	4600
Materiaalikustannukset	200
Markkinointikustannukset	300
Muut kustannukset	800 (mm. tietokone ja puhelin)
Haettava summa yhteensä:	46 400
Omarahoitusosuus	11 600
Yhteensä	58 000 €
Omarahoitusosuus omana työnä	11 600 (3866,67 €/kunta)

Haettava summa yht. 58 000 euroa, josta omarahoitusosuus on 11 600 euroa. Omarahoitusosuus katetaan kaikkien kolmen kirjaston henkilökunnan työpanoksella.

Esittelijä	liikunta- ja hyvinvointipäällikkö Sari Laakkonen
Päätösesitys	Hyvinvointi- ja vapaa-aikalautakunta myöntää luvan hakea valtionavustusta kirjastojen paikalliseen kokeilu- ja kehittämistoimintaan. Hankkeen tarkoituksena on aikuisten lukutaitotyön kehittäminen. Kokonaiskustannukset olisivat 58 000 €. Hankkeen omarahoitusosuus 11 600 €, josta Muhoksen kunnan omavastuu osuus on 3866,67 €. Muhoksen kunnan omarahoitusosuus katetaan kirjaston henkilökunnan työpanoksella.
Päätös	Hyvinvointi- ja vapaa-aikalautakunta hyväksyi liikunta- ja hyvinvointipäällikön esityksen.